

מסורת הש"ס

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

פ.מ.

עין משפט
נר מצוה

שאינו רואה אם האויר. כגון שהוסף בית חמשי עליהם כלדו או דבר אחר: **בתנאי** (ט) כל ישראל ישמעו. כרץ להשמיע מיתמו לביים שלא יעשה אדם עוד כן: לא צבים דין שצנינה. אם נשאלו לצית דין שצלשכת הגזית ואמרו להם וזכור לעירו ושהה ימים עד שגלתה סנהדרי

הצית קיים ואחרי כן הורה כצמחלה אין ממתין אותו ציננה ואע"פ שס סנהדרי גדולה סוף סוף אין נקצנים **שם**: **גמ'** וני נאמר וכל העם יראו וייראו. דבעינין שיהו רואין צמיתתו: הכרוז. פלוני מת צ"ד על שעבר עזירה זו כדי לרדות את החסרים: וכל ישראל ישמעו וייראו: **ובעדים** וזממים כפיני והנשארים. ישמעו וייראו משום דלא שייך למיתבז וכל העם ללאו כולי עלמא חזו לשהדוהא שיש גולגין ומלוי צביצית ומועלים בשביעית שהן פסולים לעדות: **בתנאי** ומה שלא נאמר לו. אע"פ שנאמר לחזירו. וצמחלה יליף לה: הכובש נבואה. שלא אמרה כגון יונה בן אמית: והמוסר על דברי נביא. המפקירם שלא חשש למה שאמר לו נביא: **גמ'** והוא אשר לא ישמע. היינו מוותר: קרי ציה איש אשר לא ישמע. היינו כובש וקרי ציה לא ישמע שהוא עלמנו אינו נשמע היינו עובר על דברי עמנו: וילא הרוח ויאמר אני אפסנו. אלא והייתי רוח שקר צפי כל נביאיו: סיגנון. דבר מלילות של רוח הקודש: עולה לנמה נביאים. נכנס בלשם לזה בלשון זה ולזה בלשון זה והכל אחד: ואין שני נביאים מסנכאין בסיגנון אחד. בלשון אחד ואלו כולן לשון אחד היו אומרים דכתיב¹ הנה נא כל הנביאים אומרים פה אחד טוב:

חכריה

קשר העליון דאורייתא. פי' צקונט' דפלוגתא היא צפ' המלכת (ממונת דף נט. וס) וליתיה אלא למסקיני התסי שמע מינה קשר העליון דאורייתא: **ולא** בבית דין שביבנה. פירש צקונטרס אם נשאלו צבים דין שצלשכת הגזית ואמרו להם וזכור לעירו ושהה ימים עד שגלתה סנהדרי גדולה ומינה דסוף סוף כשמתמינין עד הרגל היאך ממתין הא כיון דגלתה סנהדרי אין דנין דיני נפשות כדלמך צפק היו צדוקין (לעיל דף נא.) וכי תימא דצרגל מחרים דף מא.) וכי תימא דצרגל מחרים צ"ד הגדול ויושצין בלשכת הגזית אף לאחר שגלו ואו דנין אותו חדא דלא כן משכחת ליה לרצן יוחנן זכאי דהוה צנהדרי וצפקר היו צדוקין (ס) לא משמע הכי ועוד מלא עינוי הדין יש הא אין שייך עינוי הדין אלא כשמהיין אותו אחר גמר דינו כדמוכה צפקר אחד דיני ממונות (לעיל דף נה.) דפרקי לגמרוהו לדיניה שצמח וליקטלוהו וכו' ומשני אמה מענה את דינו והדר פריק לדיניהו צמעלי שצמח וכו' ועוד מלא עינוי זקן ממנה צשאר עזירות נמי ועוד אמאי נקט צינא לימא לא צ"ד שצמנות ודוקק לומר דאעצירה דקודס שגלתה סנהדרי דנין אף לאחר שגלתה ולא אמרינן מקוס גורס כיון דצשעת עזירה סנהדרי גדולה צמקומן ור"ת אומר דמיירי כשנגמרו דינו קודם שגלתה סנהדרי: **הכובש** נבואתו צ"ק. לית ציה לאו ועוד לזין זו מעשה אלא מכין אותו עד שתלא נפשו כמו עשה סוכה ואינו עושה ט:

דקשר העליון דאורייתא גרוע ועומד אי הכי תפילין נמי אי עביד ארבעה בתי ואייתי אחרונא ואנח גביהו האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי ואי עביד חמשה בתי גרוע ועומד הוא האמר ר' זירא א"כ בית חיצון שאינו רואה את האויר פסול: **בתנאי** אין ממתין אותו לא בבית דין שבעירו ולא בבית דין שביבנה אלא מעלין אותו לבית דין הגדול שבירושלים ומשמרין אותו עד הרגל וממתין אותו כרגל שנאמר וכל העם ישמעו וייראו ולא יודון עוד דברי ר' עקיבא ר' יהודה אומר אין מענין את דינו של זה אלא ממתין אותו מיד וכותבין ושולחין שלוחין בכל המקומות איש פלוני צ מתחייב מיתה בבית דין: **גמ'** תנו רבנן אין ממתין אותו לא בבית דין שבעירו ולא בבית דין שביבנה אלא מעלין אותו לב"ד הגדול שבירושלים ומשמרין אותו עד הרגל וממתין אותו כרגל שנאמר וכל העם ישמעו וייראו דברי רבי עקיבא אמר לו ר' יהודה וכי נאמר ייראו והלא לא נאמר אלא ישמעו וייראו למה מענין דינו של זה אלא ממתין אותו מיד וכותבין ושולחין בכל מקום איש פלוני נתחייב מיתה בבית דין ת"ר ארבעה צריכין הכרוז: המסית יוכן סורר ומורה ויוקן ממרא ועדים וזממין כותבי בהו וכל העם וכול ישראל בעדים וזממין כתיב ויהנשאר² דלא כולי עלמא חזו לשהדוהא: **בתנאי** נביא השקר והמתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו מיתתו בידי אדם האבל הכובש את נבואתו והמוותר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עמנו מיתתו בידי שמים שנאמר בשם עבודת כוכבים ויארר כך ארצה עבודת כוכבים אפי' כוון את ההלכה לטמא את הטמא ולטהר את הטהור להבא על אשת איש כיון שנכנסה לרשות הבעל לנשואין אע"פ שלא נבעלה הבא עליה הרי זה בחנק וזממין בת כהן ובוועלה בשכל המזומין מקדימין לאותה מיתה חיצון מזוממין בת כהן ובוועלה: **גמ'** תנו רבנן שלשה מיתתן בידי אדם ושלושה מיתתן בידי שמים המתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו והמתנבא בשם עבודת כוכבים מיתתן בידי אדם הכובש את נבואתו והמוותר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עמנו מיתתן בידי שמים מיהי אדם הכובש את נבואתו והמוותר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עמנו מיתתן בידי שמים ציותיו רב לחכירו ציותיו זה המתנבא מה שלא נאמר לו ואשר זה המתנבא מה שלא שמע ואשר לא המתנבא בשם עבודת כוכבים וכתבי ומת הנביא ההוא וכל מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק הכובש את נבואתו והמוותר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עמנו מיתתן בידי שמים וכתבי והוא איש אשר לא ישמע על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עמנו מיתתן בידי שמים כנענה קרני ברזל מאי הוה ליה למיעבד רוח נבות אטעיתה דכתיב וינאמר ה' מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות גלעד ויצא הרוח ויעמד לפני ה' ויאמר אני אפתנו ויאמר תפתה וגם תוכל צא ועשה כן אמר רב יהודה מאי צא ממחיצתי מאי רוח אמר רבי יוחנן רוחו של נבות הזורעאלי הוה ליה למידק כדרבי יצחק דאמר רבי יצחק סיגנון אחד עולה לכמה נביאים ואין שני נביאים מתנבאין בסיגנון אחד עובדיה אמר ר' יוחנן לבך השיאך רמיה אמר ר' תפלצתך השיא אותך זדון לבך והני מדקאמרי כולהו כהדרי שמע מינה לא כלום קאמרי דילמא לא הוה ידע ליה להא דרבי יצחק יהושפט הוה התם וקאמר להו דכתיב וינאמר יהושפט האין פה נביא (עוד לה) אמר ליה הא איכא כל הני אמר ליה כך מקובלני מבית אבי אבא סיגנון אחד עולה לכמה נביאים ואין שני נביאים מתנבאין בסיגנון אחד המתנבא מה שלא נאמר לו כגון חנניה בן עוזר דקאי ירמיה בשוק העליון וקאמר כה אמר ה' [צבאות] הנני שובר את קשת עילם נשא חנניה ק"ו בעצמו מה עילם שלא בא אלא לעזור את בבל אמר הקב"ה הנני שובר את קשת עילם כשדים עצמן על אחת כמה וכמה אתא איהו בשוק התחתון אמר כה אמר ה' וגו' שברתי את עול מלך בבל א"ל רב פפא לאבבי האי לחכירו נמי לא נאמר א"ל כיון דאיתיהוב ק"ו למידרש כמאן דאיתמר ליה דמי הוה ניהו דלא נאמר לו המתנבא בשם עבודת כוכבים כגון נביאי הבעל הכובש את נבואתו כגון דברי נביא כגון חנניה וירמיהו וכו' וזו היתה האמורה בתורה סתם חנק הוא. אבל נביא הכובש נבואתו והמוותר על דברי הנביא נביא שעבר על דברי עמנו מיתתן בידי שמים. ואסיקא המתנבא מה שלא שמע כגון צדקיה בן כנענה. ואע"י דאמרין מדכתיב ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו שמעתי מיה רוח נבות אטעיתה מדהוה ליה למברק בהא איתן סיגנון אחד עולה לשני נביאים. כלומר אין ב' נביאים מתנבאים בסיגנון אחד. והני כולהו עלה להן סיגנון אחד כלומר דבר אחד (וכולן מתנבאין בסיגנון אחד.) כדכתיב עלה יוחנן ה' ביד המלך ש"מ אין נבואה זו כהוונת דא"י יצחק סיגנון אחד עולה לכמה נביאים וירמיה אמר תפילצתך השיא אותך זדון לבך ויחיתן ורמלא צדקיה בן כנענה לא הוה ידע להשתחא ד' יצחק ופרקינן יהושפט הוה התם ואמר להו כן מקובל אני מבית אבי אבא שאין שני נביאים מתנבאין בסיגנון אחד. והניו דכתיב ויאמר יהושפט האין פה נביא לה' עוד ונדרשה מאתו. כלומר אלו כולן איתן נביאי ה': המתנבא מה שלא נאמר לו כגון חנניה בן עוזר דשמע לירמיה דאמר כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל לאמר שברתי את עול מלך בבל: וירמיהו מט טו 11. ויאמר יהושפט האין פה נביא ליה עוד ונדרשה מאותו: מליכס א כב ז 12. בה אמר י צבאות הנני שבר את קשת עילם ראשית גבורתם: וירמיהו מט לה 13. בה אמר י צבאות אלהי ישראל לאמר שברתי את עול מלך בבל: וירמיהו מט כ

(א) ונעקרו עקב פלג א' גרם בית המפולג לחכירו פסול פי' א' ממחלה א' עבדיהו ר' בני ופליש חד בית לנבייה דהייט ר' בני ופי' ע"ש (ג) ונמסנה שבטיהו (ד) ונמייחא הסמוכה אהא נמייחא (ה) ונמייחא פי' א' (ו) ונמייחא פי' א' (ז) ונמייחא פי' א' (ח) ונמייחא פי' א' (ט) ונמייחא פי' א' (י) ונמייחא פי' א' (יא) ונמייחא פי' א' (יב) ונמייחא פי' א' (יג) ונמייחא פי' א' (יד) ונמייחא פי' א' (טו) ונמייחא פי' א' (טז) ונמייחא פי' א' (יז) ונמייחא פי' א' (יח) ונמייחא פי' א' (יט) ונמייחא פי' א' (כ) ונמייחא פי' א' (כא) ונמייחא פי' א' (כב) ונמייחא פי' א' (כג) ונמייחא פי' א' (כד) ונמייחא פי' א' (כה) ונמייחא פי' א' (כו) ונמייחא פי' א' (כז) ונמייחא פי' א' (כח) ונמייחא פי' א' (כט) ונמייחא פי' א' (ל)

הגהות הב"ח

(א) נמי דכתיב והוא אשר לא ישמע וקרי ציה לא ישמע וקרי ציה לא ישמע וקרי ציה לא ישמע:

הגהות הגר"א

[א] נמי והוא אשר לא ישמע וגו' וצ"ב גי' הגאונים והיה וגו' אשר וגו' ומבי אכ"י וגו' והוא הגמטרי:

מוסף רש"י

הובא בסוף החסכת.

תורה אור השלם

- 1. וכל העם ישמעו וייראו ולא יודון עוד: דברים ט ז
- 2. וכל ישראל ישמעו וייראו ולא יוספו לעשות כדבר הרע הזה כקדרי: דברים יב ג
- 3. ורגמיהו קל אנשי עירו אבאנים ונתו בערתי הרע מקרבך: וכל ישראל ישמעו וייראו: דברים יב ג
- 4. והנשיאים ישמעו וייראו ולא יוספו לעשות עוד כדבר הרע הזה כקדרי: דברים יב ג
- 5. ויהי האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי אנכי אדרש מעמנו: דברים יד י
- 6. אך הנביא אשר ידבר לדבר דבר בשמי את אשר אצותיו לדבר ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא: דברים יז כ
- 7. ויעש לו צדקיהו בן כנענה קרני ברזל ויאמר בה אמר י צבאות הנני את ארם עד פלוגתם: דברי הימים ב י"א 8 ויאמר י מן יפתח את אהאב ויעל ויפול קרמת לגדע ויאמר יהוה בכה וזה אמר בכה: ויצא הרוח ויעמד לפני י ויאמר אני אפתנו ויאמר י אליו פמה: ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאי ויאמר תפתה וגם תוכל צא ועשה כן: מליכס א כב כ-כב 9. וזו לבך השיאך וירמיהו שכיני בחגי סלע מירום שבתו אמר בלבו מי יורדני ארץ: עובדיה א ג 10. תפלצתך השיא אתך זדון לבך שכיני בחגי הסלע תפשי מרום גבעה פי תגביה כפך קנה משם אורידך נאם י: ויאמר יהושפט האין פה נביא ליה עוד ונדרשה מאותו: מליכס א כב ז 12. בה אמר י צבאות הנני שבר את קשת עילם ראשית גבורתם: וירמיהו מט לה 13. בה אמר י צבאות אלהי ישראל לאמר שברתי את עול מלך בבל: וירמיהו מט כ ב

נביאים ואין ב' נביאים מתנבאים בסיגנון אחד עולה לכמה נביאים ואין שני נביאים מתנבאין בסיגנון אחד. והניו דכתיב ויאמר יהושפט האין פה נביא לה' עוד ונדרשה מאתו. כלומר אלו כולן איתן נביאי ה': המתנבא מה שלא נאמר לו כגון חנניה בן עוזר דשמע לירמיה דאמר כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל לאמר שברתי את עול מלך בבל ויהוה הקיץ יש לו לירמיה לשאת אותו אבל לוחלת לא. המתנבא בשם ע"ז כגון נביאי [הבעל] אלו כולן מיתתן בידי אדם. אבל הכובש את נבואתו כגון יונה בן אמיתי דינו בידי

סו א מיי פ"ד מהל ממרס מלכה ג: סה ב א מיי פ"ג שם הלכה ט: סה ד מיי שם ופי"ו שם הלכה י: עה מיי שם פ"ג הלכה ח: עה מיי שם ופי"ח מהל עה מיי פ"ה מהל ע"ז ע"ז א מיי פ"ה מהל ע"ז הלכה ח ופי"ט מהל יסורי המורה ה"ל"א סמך לאוין לה: עה ח מיי פ"ט מהלס יסורי המורה ה"ל"א סמך לאוין לה: עה ט מיי שם ה"ל צמק עשין: עה י מיי שם הלכה א סמך לאוין לה: עה כ מיי פ"ה מהל ע"ז ה"ל א סמך שם: עה ל מיי פ"ג מהל יסורי ביאה ה"ל ד: עה מ מיי פ"ח מהל עה ט הלכה א סמך עשין קרי: עה נ מיי שם פ"כ הלי"ו:

רבינו הנאל

אמר ר' דמי אי נמא דעבר ד' בתי כטבלא ואייתי בית אחרונא אנה בביתו ולא חבירי בהדיהו אמאי חייב האי לחודיה קאי והני לחודיהו קיימי ואי מתחלה עבדיהו ה' בתי ופליש בית חד לחבירי דהיינו ד' כיון דעבדיהו צו תפילין כהלתן צו תפילין דכתיב באורייתא יענהו כלל והאי לא אירע לפי שהוסף עליו אלא גרוע ועומד הוה מעיקרא דהא פסול הוא כר' זירא דאמר בסוף המפולג לחכירו פסול ופרישו לא צריכא כנוי דעביד וטופת בת ד' תפילין מעילא ואייתי בית אחרונא וחבירי בהדיהו דהיינו כל המוסף גרוע העיקר וכורבא דאמר בית החיצון שאינו רואה את האויר פסול והאי כיון דאייתי בית מאבראי ואוקמה קמי החיצון נעשה החיצון פנימי ואינו רואה אויר לפיכך הוה פסול והאיתן להשווי לולב וצניפה לתפילין ונעוהו דלא דמי: ת"ר אין ממתין אותו אלא כבידי הגדול שבירושלים ואין ממתין אותו אלא כרגל דברי ר' עקיבא. ר' יהודה אומר ממתין אותו מיד של שאין מענין דינו כר': ת"ר ד' צריכין הכרוז מסית וכן סורר ומורה וזקן וממרא ועדים וזממין כותבי ויהנשארין דלאו כולי עלמא חזו לשהדוהא: ת"ר ג' מיתתן בידי אדם המתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו והמתנבא בשם ע"ז. מנא הני מילי אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא את הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי את המתנבא מה ששמע את אשר לא צריחיהו וה לנביא אחר ציותיו זה המתנבא מה שלא נאמר לו. ואשר ידבר בשם אלהים אחרים זה המתנבא בשם ע"ז וכתיב ומת הנביא ההוא (שכל) [וכלן] מיתה האמורה בתורה סתם חנק הוא. אבל נביא הכובש נבואתו והמוותר על דברי הנביא נביא שעבר על דברי עמנו מיתתן בידי שמים. ואסיקא המתנבא מה שלא שמע כגון צדקיה בן כנענה. ואע"י דאמרין מדכתיב ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו שמעתי מיה רוח נבות אטעיתה מדהוה ליה למברק בהא איתן סיגנון אחד עולה לשני נביאים. כלומר אין ב' נביאים מתנבאים בסיגנון אחד. והני כולהו עלה להן סיגנון אחד כלומר דבר אחד (וכולן מתנבאין בסיגנון אחד.) כדכתיב עלה יוחנן ה' ביד המלך ש"מ אין נבואה זו כהוונת דא"י יצחק סיגנון אחד עולה לכמה נביאים וירמיה אמר תפילצתך השיא אותך זדון לבך ויחיתן ורמלא צדקיה בן כנענה לא הוה ידע להשתחא ד' יצחק ופרקינן יהושפט הוה התם ואמר להו כן מקובל אני מבית אבי אבא שאין שני נביאים מתנבאין בסיגנון אחד. והניו דכתיב ויאמר יהושפט האין פה נביא לה' עוד ונדרשה מאתו. כלומר אלו כולן איתן נביאי ה': המתנבא מה שלא נאמר לו כגון חנניה בן עוזר דשמע לירמיה דאמר כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל לאמר שברתי את עול מלך בבל ויהוה הקיץ יש לו לירמיה לשאת אותו אבל לוחלת לא. המתנבא בשם ע"ז כגון נביאי [הבעל] אלו כולן מיתתן בידי אדם. אבל הכובש את נבואתו כגון יונה בן אמיתי דינו בידי